

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 16 listopada 2011 r.

**Pan
Mariusz Zalewski
Wójt Gminy Zielona Góra**

LZG-4101-4101-11-01/2011, P/11/133

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Urząd Gminy Zielona Góra, w zakresie gospodarki ściekowej gminy na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej w latach 2009-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą.

1. Negatywna ocena uzasadniona jest w szczególności zaniechaniem działań mających na celu egzekwowanie od właścicieli nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji zbiorczej lub przydomowej oczyszczalni ścieków, obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy i opróżniania tych zbiorników oraz brakiem realizacji przez gminę niektórych zadań określonych ustawą z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*² (dalej: ustawy o UCP).

Na terenie gminy Zielona Góra w okresie objętym kontrolą odnotowano wzrost liczby osób zamieszkałych na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej o 437 osób, a wskaźnik mieszkańców na terenach nieobjętych systemem takiej kanalizacji wynosił ok.

¹ Dz. U. z 2007 Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.

67%³. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczyły także braku egzekwowania od właścicieli nieruchomości, realizacji obowiązków na nich nałożonych w uchwalonym przez Radę Gminy w dniu 27 lipca 2006 r.⁴ *regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zielona Góra*⁵.

Ustalono w szczególności, że Urząd nie prowadził ewidencji zbiorników bezodpływowych, której obowiązek prowadzenia wynikał z art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o UCP. Wbrew nakazowi wynikającemu z art. art. 6 ust. 6 ustawy o UCP, nie organizowano także „zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych”, chociaż kontrole Straży Gminnej wykazały 126 przypadków, w których właściciele nie posiadali dowodów potwierdzających zlecenie opróżniania zbiorników przez uprawnionego przedsiębiorcę.

Do czasu zakończenia kontroli NIK co najmniej 8 nieruchomości na terenie gminy nie zostało wyposażonych w zbiornik bezodpływowy do gromadzenia nieczystości ciekłych, jednak w przypadku czterech nieruchomości nie wszczęto postępowania w celu wydania decyzji nakazującej realizację tego obowiązku, a w trzech przypadkach, wydane na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy o UCP, decyzje Wójta nakazujące wybudowanie zbiornika lub przydomowej oczyszczalni ścieków nie zostały wykonane.

Do czasu kontroli NIK nie przygotowano projektu uchwały Rady Gminy, ustalającej górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli za usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz transportu nieczystości ciekłych, chociaż obowiązek uchwalenia tych stawek wprowadzono nowelizacją ustawy o UCP (art. 6 ust. 2) już w 2005 r. Projekt ten przygotowano dopiero w toku kontroli NIK.

Dodać należy, że Regulamin Organizacyjny Urzędu uwzględniał zadania gminy sformułowane w ustawie o UCP, jednak osoba której powierzono te zadania na stanowisku inspektora ds. ochrony środowiska pracowała bez pisemnego zakresu obowiązków. Osoba ta od 9 kwietnia 2009 r. nie świadczyła pracy, jednak zastępstwo na tym stanowisku utworzono dopiero 29 marca 2010 r.

---

³ W kontrolowanym okresie liczba osób zamieszkałych na ww. obszarach wzrosła o 437 osób. Na dzień 31.12.2009 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 17322, a na 30.06.2011 r. – 17879. Liczba mieszkańców na terenie nieskanalizowanym wynosiła na 31.12.2009 r. - 11642, a na 30.06.2011 r. – 12079.

⁴ Uchwała nr LIII/321/06. Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 65, poz. 1445. Zmieniona uchwałą nr XXVIII/218/09 Rady Gminy Zielona Góra z dnia 3 marca 2009 r. Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 37, poz. 529.

⁵ Zdefiniowano w nim: wymóg szczelności zbiorników bezodpływowych, ich pojemność i częstotliwość opróżniania oraz obowiązek zawarcia przez właścicieli nieruchomości pisemnej umowy z podmiotem uprawnionym na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.

2. Krytyczna ocena NIK odnosi się także do braku egzekwowania obowiązków sprawozdawczych od przedsiębiorców prowadzących usługi opróżniania zbiorników i transportu nieczystości ciekłych oraz kontroli zgodności ich działalności z wydanym zezwoleniem, do której Wójt uprawniony był na podstawie art. 8b ust. 1 ustawy o UCP.

Wójt Gminy, na podstawie art. 7 ust. 6 ustawy o UCP, wydał dwanaście decyzji zezwalających na prowadzenie na terenie gminy działalności polegającej na opróżnianiu zbiorników bezodpływowych oraz transporcie nieczystości ciekłych. W toku kontroli podjęto działania zmierzające do uchylecia decyzji wydanej dla Wójta Gminy Zabór, gdyż jej wydanie stanowiło naruszenie zasad określonych uchwałą nr XLV/363/10 Rady Gminy z dnia 8 lipca 2010 r.⁶.

Trzynastu przedsiębiorców⁷ którzy prowadzili działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych, zobowiązanych było do przedkładania Wójtowi okresowych informacji na temat zawartych i rozwiązanych umów w zakresie świadczonych usług oraz ilości odebranych rocznie nieczystości ciekłych. Ww. obowiązki wynikały z art. 9a ust. 1 i 2 ustawy o UCP. W toku kontroli ustalono, że Urząd posiadał kompletne informacje od jednego przedsiębiorcy, a sprawozdanie roczne o ilości odebranych nieczystości złożyło do Urzędu jedynie dwóch przedsiębiorców.

Dwukrotnie, w październiku 2009 r. i lipcu 2010 r., Urząd przypominał przedsiębiorcom o konieczności przekazywania sprawozdań, jednak ich skutek nie był zadowalający. Informacje przekazywane były nieregularnie, czterech przedsiębiorców nie przekazało żadnej informacji, a żaden z wezwanych nie złożył rocznego sprawozdania o ilości odebranych nieczystości.

Pomimo uprawnień wynikających z ustawy o UCP zaniechano weryfikacji ww. danych, chociaż kontrola NIK wykazała, że rzetelność przekazanych informacji o ilości odebranych nieczystości ciekłych budziła zastrzeżenia, a występujące różnice wymagały wyjaśnienia.

W ocenie NIK, skutkiem braku kompletnych informacji od przedsiębiorców oraz danych na temat właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków, Wójt nie mógł sprawować skutecznego nadzoru nad

---

⁶ Uchwała w sprawie wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2010 r. Nr 86, poz. 1186.

⁷ Zezwolenie posiadało 14 podmiotów, w tym dwa uzyskały zezwolenie jedynie na prowadzenie działalności polegającej na ustawianiu i opróżnianiu przenośnych kabin sanitarnych. Ponadto, działalność prowadził Komunalny Zakład Gospodarczy, który był jednostką organizacyjną Gminy Zielona Góra i w związku z tym nie wymagał uzyskania zezwolenia.

realizacją obowiązków ciążyących w ww. zakresie na właścicielach nieruchomości. Ustalona w toku kontroli ilość niezagospodarowanych nieczystości ciekłych⁸, w stosunku do łącznej ilości ścieków wytworzonych na terenie nieobjętym kanalizacją zbiorczą, kształtowała się na poziomie 76-78%⁹. Krytycznie należy ponadto ocenić, że w latach 2009-2011 (I półrocze) realizacja zadań określonych w ustawie o UCP nie była przedmiotem kontroli wewnętrznej ani audytu wewnętrznego. Z kolei procedury kontroli zarządczej, o której mowa w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰, zostały wdrożone dopiero w czerwcu br.

3. Pozytywnie należy ocenić natomiast fakt, że infrastruktura gminna była w pełni przygotowana do odbioru nieczystości ciekłych. Przepustowość oczyszczalni ścieków „Łącza” w Łęczycy wynosiła rocznie 18.788.375 m³ ścieków, co w pełni wystarczało na przyjęcie wszystkich ścieków odprowadzanych systemem kanalizacji zbiorczej oraz wozami asenizacyjnymi z terenu gminy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację podjętych w toku kontroli działań oraz o:

1. Zapewnienie wyegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązków w zakresie ich opróżniania, a w przypadku ich braku - zapewnienie wyposażenia nieruchomości w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie.
2. Egzekwowanie od przedsiębiorców posiadających zezwolenie na odbieranie i transport nieczystości ciekłych wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych oraz sprawdzanie wiarygodności otrzymywanych danych.
3. Pełną realizację zadań wynikających z ustawy o UCP, m.in. poprzez prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

---

⁸ Nieczystości ciekłe z terenu gminy nieodprowadzone do oczyszczalni ścieków systemem kanalizacji zbiorczej lub pojazdami asenizacyjnymi.

⁹ Za 2009 r. – 78%, za 2010 r. – 76,6%. Za I półrocze 2011 r. brak jest danych o ilości nieczystości odbieranych pojazdami asenizacyjnymi.

¹⁰ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. adresat,
2. a/a.